KAMU YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK TERCİHLERİ VE MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ ALGISI, AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Berrin GÜNER*

ÖZ

Kamu Yönetimi bölümü öğrencilerinin meslek tercihlerini ve bu tercihlere etki eden faktörlerle birlikte mülki idareye bakış açılarını belirlemek amacıyla Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'nde yapılan bu çalışmada, araştırma gurubunu Aydın Nazilli ilçesine bağlı İsabeyli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada 200 öğrenci ile yüz yüze anket tekniği uygulanarak görüşme yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için SPSS 22 Windows programı kullanılmıştır. Katılımcıların %55,6'sının fakülteyi bitirdikten sonra icra etmek istediği meslek kaymakamlık ya da valiliktir. Katılımcıların fakülteyi bitirdikten sonraki mesleki idealleri cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Kaymakam/Vali olma konusunda cinsiyetler arası dağılım benzer olmasına karşın özel sektörde çalışma, idare hakimi olma ve akademisyen olma isteğinde kadın katılımcıların daha yüksek oranda bu isteğe sahip olduğu, bankacılık/muhasebecilik, baba mesleğini sürdürme, kendi işini kurma, milletvekili olma ve diğer işlerle uğraşma isteğinde ise erkek katılımcıların daha yüksek oranda isteği olduğu görülmektedir. Katılımcıların yarısından fazlası kaymakam adaylarının seçiminin nesnel yapılmadığını düşünmektedir. Kaymakamlık sınavlarında gerekli olan nesnelliği siyasi kayırmacılığın bozduğunu belirten öğrencilerin oranı katılımcılar içerisinde %77'dir. Katılımcıların %50,7'si kaymakamların görev yaptıkları yerde devletin gücü ve otoritesini hissettirmesi gerektiğini düşünmektedir. Katılımcıların %22,5'i mülki idare amirlerin en önemli görevinin ekonomik ve toplumsal kalkınma, %18,8'i yönetsel görevler, %10,1'i devleti temsil, %17,4'ü eğitim, sağlık ve çevre hizmetleri %18,1'i ise halkla temas olduğunu düşünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meslek, Tercih, Kamu Yönetimi, Mülkiye, Algı.

* Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, berringuner@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4801-4332.

Makale Geliş Tarihi: 16.09.2019 / Makale Kabul Tarihi: 06.01.2020

CHOİCE OF PROFESSİON İN PUBLİC ADMİNİSTRATİON STUDENTS AND PUBLİC MANAGEMENT PERCEPTİON, THE CASE OF AYDIN ADNAN MENDERES UNİVERSİTY

Abstract

In this study conducted in Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Economics and Administrative Sciences in order to determine the professional preferences of the students in the Public Administration Department, the factors affecting these preferences and their point of view to the civil administration, the research group is studying in the Isabeyli Faculty of Economics and Administrative Sciences, Students of the Department of Political Science and Public Administration.

200 students were interviewed by using face to face questionnaire technique. The SPSS 22 Windows program was used for the analysis of the data obtained. 55.6% of the participants want to perform after the faculty of the profession is the governor or governorate. Occupational ideals of the participants after the completion of the faculties differ significantly according to their gender. Although the gender-specific distribution in terms of being governor / governor is similar, women / participants are more likely to work in the private sector, to become administrative judges and to become academicians; In the request, it is seen that there is a higher demand of male participants. More than half of the participants think that the selection of prefect candidates is not objective. The ratio of students who stated that the objectivity required in the district governance examinations destroyed political nepotism was 77% among the participants. 50.7% of the participants think that the governors should feel the power and authority of the state where they work. 22.5% of the respondents' economic and social development is the most important task of local governors, 18.8% of them are managerial tasks, 10.1% of them represent the state, 17.4% of them are education, health and environmental services 18,1 % and believes that it is in contact with the public.

Keywords: *Profession, Preference, Public Management, Perception.*

GİRİŞ

Genç birey için meslek seçimi, gelecek yaşamını şekillendirecek en önemli kararlardan bir tanesi olmakla birlikte aynı zamanda toplumsal boyutu ile de ayrı bir öneme haizdir. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre; toplam nüfusu 2017 yılı sonu itibariyle 80 milyon 810 bin 525 olan Türkiye'de bu nüfusun 12 milyon 983 binini 15-24 yaş grubundaki gençler oluşturmaktadır (TUİK, 2017). Türkiye bu nüfus verileri ile Avrupa'nın en genç nüfusa sahip ülkesi durumundadır. Nüfusun %16,2'sini oluşturan gençlerin meslek algıları ve mesleki yönelimleri ise, hem bireysel hem de toplumsal boyutu ile ülke geleceği açısından büyük önem arz etmektedir.

Meslek seçimi, gencin yalnızca nasıl bir işte çalışmak istediği ile ilgili olmayıp aynı zamanda nasıl bir hayat standardı içinde yaşamak istediğini de etkileyen bir karar olduğu için önemli olmakla birlikte (Şimşek, 2011: 95); meslek seçiminde isabetli ve gerçekçi davranan genç sayısı oldukça azdır. Gençler, yüksek düzeyde eğitimli ve profesyonel kariyer sahibi olmayı bekleyen, yüksek hırslara sahip bireyler olmalarına rağmen araştırmalar, gençlerin pek çoğunun gelecek için tutarlı planlar geliştirmediğini göstermektedir (Hughes ve Karp, 2004: 2-3)

Gelecek planlamasında bireyin ve ailesinin en fazla önemsediği hususun mesleğin sunacağı maddi imkânlar olması da meslek seçimi planlarını fazlasıyla etkilemektedir (Şener, 2012: 140). Ayrıca yüksek seviyelerdeki işsizlik olgusu, üniversiteye geçiş sınavlarının yarattığı kaygılar, bireyin idealindeki meslekleri değil zorunlulukların ortaya çıkardığı meslek tercihlerini yapmalarına neden olmaktadır. Meslek seçimi sürecini etkileyen faktörler bir arada sıralanacak olursa; bireyin kişiliği, gelecek kurgusu, aile özellikleri ve ailesinin beklentileri, üniversiteye giriş puanı, sosyo-ekonomik koşullar, güncel gelişmeler ve mesleğin saygınlığını saymak mümkündür (Çiftçi ve diğerleri, 2011: 159; Soysal ve Söylemez, 2014: 24-25).

Meslek seçiminde cinsiyete göre de farklılıkların oluştuğu bilinmektedir. Kız öğrenciler düzenli, öngörülebilir ve tutarlı bir hayatı sağlayacak, riskin az olduğu meslek alanlarına yoğunlaşırken; erkek öğrenciler ticaret, serbest meslek ve yöneticilik gibi risk içeren ve girişimcilik gerektiren meslekleri tercih etmektedir ve kendi işlerini kurmaya daha fazla eğilimlidirler (Serin ve Kılıç, 2013:

212). Yapılan bir araştırmaya göre, Türkiye'de çalışan kadınların sadece % 9'unun, erkeklerin ise % 24'ünün girişimci olduğu görülmüştür. Bu durumun ardında yatan en önemli sebeplerden birisi gelir/maaş garantisi olan işlerin kadınlar tarafından diğer mesleklere oranla daha az riskli olarak algılanmasıdır (Çiçek ve Durna, 2012: 29).

Devletin taşradaki en üst düzeyde karar veren mercisi olarak mülki idare amirliği sisteminde il yönetiminin başında vali, ilçe yönetiminin başında ise kaymakam devletin ve hükümetin temsilcisi olarak görev yapmaktadırlar (Çapar, 2011: 78). Mülki idare amirliği mesleğine yüklenen anlam ve önem, yerine getirilmesi beklenen hizmetler ve görev çerçevesi mesleki kimliği ve rolü oluşturmaktadır (Yıldırım, 2017: 878). Devlet- toplum ilişkisinde ve dolayısıyla kamu yönetiminde 2000'li yıllardan bu yana yaşanmakta olan değişim ve dönüşüm hem devlet geleneği rutinine etki etmiş, hem de mülki idare sistemini etkilemiştir. Dolayısıyla mülki idare sisteminin en üst yetkilisi olarak vali ve kaymakamlık mesleğinin de hem meslekten olanlar hem de halk nezdindeki algısında değişimler gerçekleşmiştir.

Ülkemizde üniversiteye yeni başlayan gençlerin meslek tercihine, mesleğe bakış açılarına ilişkin az sayıda saha çalışması bulunmaktadır (Sarıkaya ve Khorshıd, 2009: 395). Bu araştırmada Kamu Yönetimi Bölümü'nde öğrenim görmekte olan gençlerin meslek tercihlerinin ve bu tercihlere etki eden faktörlerin anlaşılması amaçlanmakla birlikte aynı zamanda geleceğin kaymakam, vali yardımcısı ve valilerini oluşturacak gençlerin mülki idareye bakışları, mülki idare amirliğine yükledikleri anlam ve görev tanımlamaları da analiz edilmeye çalışılmıştır.

1. YÖNTEM

1.1. Araştırma Modeli

Adnan Menderes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde öğrenim görmekte olan 200 öğrenci ile yüz yüze anket tekniği uygulanarak görüşme yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için SPSS 22 Windows programı kullanılmıştır. Katılımcıların demografik bilgileri ve kaymakamlık mesleği hakkındaki bazı sorulara verdikleri yanıtların yüzdelik dağılımlarının belirlenmesinde frekans analizi kullanılmıştır. Katılımcıların fakülteyi bitirdikten sonraki mesleki ideallerinin demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasında

ise çapraz tablolardan yararlanılarak Ki-Kare (x^2) analizi kullanılmıştır. Ki-Kare analizinde anlamlılık düzeyi p<0,05 olarak belirlenmiştir.

1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde öğrenim görmekte olan 1000 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, evrenden tesadüfi örneklem yoluyla seçilen 200 öğrenci oluşturmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Dağılımlar

Değişkenler	**Alt değişkenler**	**f**	**%**
Cinsiyet	Kadın	108	52,7
	Erkek	97	47,3
Yaş grubu	20-24	199	97,1
	25-29	6	2,9
Aylık gelir düzeyi	501-1000 TL	21	10,2
	1001-2500 TL	75	36,6
	2501-5000TL	82	40,0
	5000+ TL	27	13,2
Babanın mesleği	Kamu	25	12,2
	Özel sektör	34	16,6
	Emekli	38	18,5
	Serbest meslek / esnaf	51	24,9
	Çiftçi	21	10,2
	Diğer	36	17,6
Annenin mesleği	Kamu	20	9,8
	Özel sektör	20	9,8
	Emekli	8	3,9
	Serbest meslek / esnaf	5	2,4
	Ev hanımı	144	70,2
	Diğer	8	3,9

Tablo incelendiğinde, katılımcıların %52,7'sinin kadın, %47,3'ünün ise erkeklerden oluştuğu, %97,1'inin 20-24 yaş grubunda olduğu ve %2,9'unun 25-29 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Katılımcıların %10,2'sinin aylık geliri 501 – 1000 TL arasında, %36,6'sının 1001 – 2500 TL arasında, %40'ının 2501 – 5000 TL arasında ve %13,2'sinin 5000+ TL düzeyinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların %12,2'sinin babası kamu çalışanı, %16,6'sının babası özel sektör çalışanı, %18,5'inin babası emekli, %24,9'unun babası serbest meslek / esnaf, %10,2'sinin çiftçi ve %17,6'sının babası diğer mesleklere mensuptur. Katılımcıların %9,8'inin annesi kamu çalışanı, %9,8'inin özel sektör çalışanı, %3,9'unun emekli, %2,4'ünün serbest meslek / esnaf, %70,2'sinin ev hanımı ve %3,9'unun annesi ise diğer mesleklere mensuptur.

1.3. Bulgular

1.3.1. Öğrencilerin Meslek Tercihleri

Tablo 2. Katılımcıların Fakülteyi Bitirdikten Sonraki Mesleki İdeallerine Ait Frekans ve Yüzdelik Dağılımlar

Mesleki ideal	f	%
Kaymakam / Vali	57	27,8
İdare Hâkimi	28	13,7
Akademisyen	28	13,7
Özel sektörde çalışmak	23	11,2
Milletvekili / Siyasetçi	20	9,8
Kendi işini kurmak	15	7,3
Bankacılık / Muhasebecilik	4	2
Baba mesleğini sürdürmek	2	1
Diğer	28	13,7
Toplam	**205**	**100,0**

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan, kamu yönetimi bölümü öğrencilerinin icra etmek istedikleri meslekler arasında ilk sırayı kaymakamlık ve valiliğin aldığı görülmektedir. Katılımcıların %27,8'i meslekler arasından kaymakamlık/valilik seçeneğini işaretlemişlerdir. Meslek tercihleri arasında ikinci sırayı idare hâkimliği ve akademisyenlik almaktadır. Katılımcıların %13,7'si idare hâkimi olmak istediğini yine %13,7'si akademisyen olmak istediğini

belirtmişlerdir. Katılımcıların %11,2'si üniversiteyi bitirdikten sonra özel sektörde çalışmayı istemektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %9,8'i ise milletvekili/ siyasetçi olmak istediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %7,3'ü kendi işini kurmak istemekte, %2'si bankacılık/muhasebecilik alanında yer almak istemekte, %1'i baba mesleğini sürdürmek istemekte, %13,7'si ise diğer meslekleri yapmayı istemektedir. Sonuçlar arasında çarpıcı olan husus şudur ki; kamu yönetimi bölümünde öğrenim görüyor olmalarına rağmen genel toplamda öğrencilerin çoğunluğu (%35,2) kamu idaresi dışında yer alan bankacılık/muhasebecilik, özel sektörde çalışmak, kendi işini kurmak, baba mesleğini sürdürmek ve diğer meslekleri icra etmek istediklerini belirtmişlerdir. Bu tablonun işaret ettiği husus, kanaatimizce gençlerin üniversite tercihlerini yaparken yukarıda da belirtildiği gibi çok da bilinçli hareket etmedikleri, isabetli, gerçekçi ve tutarlı kararlar veremedikleridir.

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Fakülteyi Bitirdikten Sonraki Mesleki İdeallerinin Karşılaştırılması

Cinsiyet	Fakülteyi bitirdikten sonrası mesleki ideal									Toplam
	Kaymakamlık/ Valilik	Özel sektör	İdare Hâkimliği	Bankacılık/ muhasebecilik	Baba mesleğini sürdürmek	Akademisyenlik	Kendi işini kurmak	Milletvekilliği/ Siyaset	Diğer	
Kadın	30	16	20	1	0	16	6	5	14	108
	27,8	14,8	18,5	0,9	0,0	14,8	5,6	4,6	13,0	100,0
Erkek	27	7	8	3	2	12	9	15	14	97
	27,8	7,2	8,2	3,1	2,1	12,4	9,3	15,5	14,4	100,0

x^2= 17,454; sd= 8; p= ,026

Hofstede'e göre (1991: 176-183) cinsiyet, değerler yoluyla, bireylerin meslek seçimlerini ve kariyer algılarını etkilemektedir. Literatürde meslek seçimi ve cinsiyet ilişkisini doğrulayan pek çok araştırma vardır (Arslan, 2002: 9, Özyürek ve Atıcı, 2002: 38, Korkut ve diğerleri, 2012: 136; Soysal ve Söylemez, 2014: 26). Tablo incelendiğinde, katılımcıların fakülteyi bitirdikten sonraki mesleki

ideallerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı (p<0,05) görülmektedir. Kaymakam/vali olma konusunda cinsiyetler arası dağılım benzer olmasına karşın özel sektörde çalışma, idare hâkimi olma ve akademisyen olma isteğinde kadın katılımcıların daha yüksek oranda bu isteğe sahip olduğu, bankacılık / muhasebecilik, baba mesleğini sürdürme, kendi işini kurma, milletvekili olma ve diğer işlerle uğraşma konusunda ise erkek katılımcıların daha yüksek oranda isteği olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Fakülteyi Bitirdikten Sonraki Mesleki İdeallerinin Karşılaştırılması

Yaş grubu	Fakülteyi bitirdikten sonrası mesleki ideal									Toplam
	Kaymakamlık/ Valilik	Özel sektörde çalışmak	İdare Hâkimliği	Bankacılık / muhasebecilik	Baba mesleğini sürdürmek	Akademisyenlik	Kendi işini kurmak	Milletvekilliği/ Siyaset	Diğer	
20-24	57	22	27	4	1	27	15	19	27	199
	28,6	11,1	13,6	2,0	0,5	13,6	7,5	9,5	13,6	100,0
25-29	0	1	1	0	1	1	0	1	1	6
	0,0	16,7	16,7	0,0	16,7	16,7	0,0	16,7	16,7	100,0

x^2= 18,479; sd= 8; p= ,018

Tablo incelendiğinde, katılımcıların fakülteyi bitirdikten sonraki mesleki ideallerinin yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı (p<0,05) görülmektedir. Kaymakamlığı valiliği, bankacılık ve muhasebeciliği ve kendi işini icra etmeyi 20-24 yaş grubundaki katılımcıların daha yüksek oranda tercih ettiği görülmektedir. Bununla birlikte özel sektörde çalışmayı, idare hâkimi olmayı, baba mesleğini sürdürmeyi, akademisyen olmayı, milletvekili olmayı ve diğer işlerle uğraşmayı ise 25-29 yaş grubundaki katılımcılar daha yüksek oranda tercih etmektedir.

Tablo 5. Ailelerinin Aylık Gelir Düzeyine Göre Katılımcıların Fakülteyi Bitirdikten Sonraki Mesleki İdeallerinin Karşılaştırılması

Aylık gelir düzeyi	Fakülteyi bitirdikten sonrası mesleki ideal									Toplam
	Kaymakamlık / Valilik	Özel sektörde çalışmak	İdare Hâkimliği	Bankacılık / muhasebecilik	Baba mesleğini sürdürmek	Akademisyenlik	Kendi işini kurmak	Milletvekilliği / Siyaset	Diğer	
501 – 1000 TL	8	2	2	0	1	2	2	0	4	21
	38,1	9,5	9,5	0,0	4,8	9,5	9,5	0,0	19,0	100,0
1001 – 2500 TL	20	9	11	2	1	9	3	6	14	75
	26,7	12,0	14,7	2,7	1,3	12,0	4,0	8,0	18,7	100,0
2501 – 5000 TL	20	9	11	2	0	14	7	10	9	82
	24,4	11,0	13,4	2,4	0,0	17,1	8,5	12,2	11,0	100,0
5000+ TL	9	3	4	0	0	3	3	4	1	27
	33,3	11,1	14,8	0,0	0,0	11,1	11,1	14,8	3,7	100,0

x^2= 18,321; sd= 24; p= ,787

Bireyin meslek seçimine etki eden önemli faktörlerden birisi de ailenin ekonomik seviyesidir. Türkiye'de yapılan çalışmalar, ailenin sosyoekonomik düzeyinin bireyin meslek tercihini etkilediğini göstermektedir. Örneğin; eğitim fakültelerini tercih edenler orta sosyoekonomik seviyedeki ailelerden gelirken, İİBF'yi tercih edenler daha yüksek sosyo-ekonomik seviyedeki ailelerin çocuklarıdır (Korkut vd, 2012: 136; Alparslan ve Kılcıgil, 2005: 19). Ancak bu araştırmanın sonuçları ailenin ekonomik gelir seviyesi ile bireyin meslek tercihi arasındaki bağlantı anlamında, Türkiye'de yapılmış diğer çalışmaların sonuçları ile örtüşmemektedir. Nitekim tablo incelendiğinde, katılımcıların fakülteyi bitirdikten sonraki mesleki ideallerinin ailelerinin aylık gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı (p>0,05) görülmektedir.

Tablo 6. Babalarının Mesleklerine Göre Katılımcıların Fakülteyi Bitirdikten Sonraki Mesleki İdeallerinin Karşılaştırılması

Babanın mesleği	Fakülteyi bitirdikten sonrası mesleki ideal									Toplam
	Kaymakamlık/Valilik	Özel sektörde çalışmak	İdare Hâkimliği	Bankacılık/muhasebecilik	Baba mesleğini sürdürmek	Akademisyenlik	Kendi işini kurmak	Milletvekilliği / Siyaset	Diğer	
Kamu	9	3	6	0	0	3	1	1	2	25
	36,0	12,0	24,0	0,0	0,0	12,0	4,0	4,0	8,0	100,0
Özel sektör	7	2	2	1	0	7	2	8	5	34
	20,6	5,9	5,9	2,9	0,0	20,6	5,9	23,5	14,7	100,0
Emekli	9	5	5	0	0	4	6	3	6	38
	23,7	13,2	13,2	0,0	0,0	10,5	15,8	7,9	15,8	100,0
Serbest meslek / esnaf	14	4	11	1	1	6	4	5	5	51
	27,5	7,8	21,6	2,0	2,0	11,8	7,8	9,8	9,8	100,0
Çiftçi	7	3	1	0	1	2	1	3	3	21
	33,3	14,3	4,8	0,0	4,8	9,5	4,8	14,3	14,3	100,0
Diğer	11	6	3	2	0	6	1	0	7	36
	30,6	16,7	8,3	5,6	0,0	16,7	2,8	0,0	19,4	100,0

x^2= 42,628; sd= 40; p= ,359

Araştırmalar, ebeveyn kariyerleri ile çocukların hedefindeki kariyerler arasında güçlü bir ilişkinin bulunduğunu göstermektedir. Örneğin eğitim düzeyi düşük olan ve beceri gerektirmeyen işler yapan kişilerin çocukları hemen hemen aynı düzeyde işlere yönelirken; yönetici ve profesyonellerin çocukları yönetsel ve profesyonel işlere eğilim göstermektedirler (Can, 2002: 346). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü öğrencilerinin meslek tercihleri ile ebeveynlerin kariyerleri arasında ise tabloda da görüldüğü üzere doğrudan bir ilişki gözükmemektedir. Yani katılımcıların fakülteyi bitirdikten sonraki mesleki ideallerinin babalarının mesleklerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır (p>0,05).

Tablo 7. Annelerinin Mesleklerine Göre Katılımcıların Fakülteyi Bitirdikten Sonraki Mesleki İdeallerinin Karşılaştırılması

Annenin mesleği	Fakülteyi bitirdikten sonrası mesleki ideal									Toplam
	Kaymakamlık /Valilik olmak	Özel sektörde çalışmak	İdare Hâkimliği	Bankacılık / muhasebecilik	Baba mesleğini sürdürmek	Akademisyen	Kendi işini kurmak	Milletvekilliği / Siyaset	Diğer	
Kamu	4	3	5	0	1	4	0	2	1	20
	20,0	15,0	25,0	0,0	5,0	20,0	0,0	10,0	5,0	100,0
Özel sektör	7	0	2	0	0	5	2	2	2	20
	35,0	0,0	10,0	0,0	0,0	25,0	10,0	10,0	10,0	100,0
Emekli	2	1	1	0	0	2	0	1	1	8
	25,0	12,5	12,5	0,0	0,0	25,0	0,0	12,5	12,5	100,0
Serbest meslek / esnaf	0	0	1	0	0	1	1	1	1	5
	0,0	0,0	20,0	0,0	0,0	20,0	20,0	20,0	20,0	100,0
Ev hanımı	42	17	17	4	1	15	12	14	22	144
	29,2	11,8	11,8	2,8	0,7	10,4	8,3	9,7	15,3	100,0
Diğer	2	2	2	0	0	1	0	0	1	8
	25,0	25,0	25,0	0,0	0,0	12,5	0,0	0,0	12,5	100,0

x^2= 27,431; sd= 40; p= ,935

Tablo incelendiğinde, katılımcıların fakülteyi bitirdikten sonraki mesleki ideallerinin annelerinin mesleklerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı (p>0,05) görülmektedir.

1.3.2. Katılımcıların Kaymakamlık Mesleği Hakkındaki Bazı İfadelere Verdikleri Yanıtların Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

Tablo 8. Katılımcıların "Kaymakam Adayları Nesnel Bir Biçimde Seçilmektedir" İfadesine Verdikleri Yanıtların Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

İfade	Yanıtlar	f	%
Kaymakam adayları nesnel bir biçimde seçilmektedir	Katılıyorum	57	27,8
	Kesinlikle katılıyorum	14	6,8
	Fikrim yok	29	14,1
	Katılmıyorum	76	37,1
	Kesinlikle katılmıyorum	29	14,1

Kaymakam adaylığı sınavlarının nesnelliği, bilhassa mülakat aşamasında, uzun süredir tartışılan bir konu olmakla birlikte, "siyasal kayırmacılığın" etkin olduğuna dair yaygın bir inancı da işaret etmektedir (Çapar, 2011: 87). Tablo incelendiğinde, katılımcıların yarısından fazlasının kaymakam adayları seçiminin nesnel yapılmadığı fikrindedir. Türk İdari Araştırmalar Vakfı 2014 yılı vali, vali yardımcısı, kaymakam ve hukuk işleri müdürleri ile yapılan çalışma sonuçlarına göre mülki idare amirlerinin çoğunluğu (%57,7) kaymakam adaylarının seçiminde nesnellik ilkesine uyulduğu görüşündedir. Genel ortalama böyle olmakla birlikte bu oran valiler, vali yardımcıları ve kaymakamlar arasında farklılaşmaktadır. Şöyle ki; valilere göre kaymakamlık sınavları genelde nesnel bir biçimde gerçekleşmektedir. Vali yardımcılarında ise sınava bakış açısının olumsuz olduğu gözlenmekte, kaymakamların büyük çoğunluğu da (%63,3) kaymakam adaylarının doğru ve nesnel bir biçimde seçildiğini düşünmektedirler (TİAV, 2014: 48-49).

Tablo 9. Katılımcıların "Kaymakam Adaylarının Seçiminde Nesnelliği Bozan Şeyler" Hakkındaki Düşüncelerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

İfade	Yanıtlar	f	%
Kaymakam adaylarının seçiminde nesnelliği bozan şeyler	Siyasal kayırmacılık	158	77,1
	Sınav sistemi yetersizlikleri	16	7,8
	Yasal düzenlemelerin yetersizliği	12	5,9
	Denetim sistemindeki yetersizlikler	8	3,9
	Diğer	11	5,4

Katılımcılar, kaymakam adaylarının seçiminde nesnelliği bozan etmenlerin başında siyasal kayırmacılığın geldiğini belirtmişlerdir. Sınav sistemi yetersizlikleri, yasal düzenlemeler ve denetim sistemindeki yetersizlikler ise nesnelliği bozan etmenler içerisinde daha düşük oranlarda gösterilmiştir. Kaymakam adaylarının seçiminde nesnelliği bozan etmen olarak katılımcıların büyük çoğunluğu (%77,1) siyasal kayırmacılığı görmektedirler. Nesnelliğin sınav sistemindeki yetersizlikler nedeniyle bozulduğunu ifade edenlerin oranı %7,8'dir. Katılımcıların % 5,9'u yasal düzenlemelerin yetersizliğinin bu duruma etki ettiğini düşünürken, %3,9'u da denetim sistemindeki yetersizlikler nedeniyle nesnellikten uzaklaşıldığını düşünmektedirler. Katılımcıların %5,4'ü ise diğer seçeneğini işaretlemişlerdir.

Tablo 10. Katılımcıların "Mevcut Kaymakamlık Sınavlarının Mesleğin Gerektirdiği Nitelikte Eleman Seçmek İçin Yeterli Olduğunu Düşünüyor Musunuz" Sorusuna Verdikleri Yanıtların Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

İfade	Yanıtlar	f	%
Mevcut kaymakamlık sınavlarının, mesleğin gerektirdiği nitelikte eleman seçmek için yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet, tamamen yeterli	30	14,6
	Yeterli ancak eksikleri var	85	41,5
	Fikrim yok	48	23,4
	Yeterli değil	28	13,7
	Kesinlikle yeterli değil, değiştirilmeli	14	6,8

Mevcut kaymakamlık sınavlarının mesleğin gerektirdiği nitelikte eleman seçme hususunda yeterli olup olmadığı sorusuna katılımcıların çoğunluğu yeterli,

ancak eksiklikleri var şeklinde cevap vermişlerdir. Sınavların tamamen yeterli olduğunu düşünenler ise katılımcıların %14,6'sını oluşturmaktadır. Sınava ilişkin fikri olmadığını ifade eden öğrencilerin de oranının yüksek olmasının sebebinin, lisans düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin hali hazırda bürokrasinin rutin pratiklerinden uzak oluşlarının yatması düşünülebilinir. Kaymakamlık sınavları "yeterli ancak eksikleri var" şeklinde düşünen katılımcıların oranı ise %41,5'tir. Bu konuda fikri olmadığını belirten öğrenciler de azımsanmayacak orandadır (%23,4). Çalışmanın örnekleminin çoğunluğunu 20-24 yaş arası genç bireylerin oluşturduğu düşünülecek olursa, öğrencilerin meslek tercihleri arasında ilk sırada kaymakamlık ve valiliğin yer almasına rağmen, kaymakamlık sınavına ilişkin bir konuda %23'4'lük oranda "fikrim yok" şeklinde yanıt vermeleri düşündürücüdür. Zira icra edilecek meslek ve bu mesleğe giriş hakkındaki teferruatlı bilgiden öğrencileri muaf tutmak imkânsızdır. Kaymakamlık mesleğine giriş için ilk adımı oluşturan Kaymakamlık Sınavı Kamu Yönetimi Bölümü ders içeriklerine ayrıntılı olarak dâhil edilmelidir.

Tablo 11. Katılımcıların "Kadın Kaymakam ve Valilerin Sayısı Arttırılmalıdır" İfadesine Verdikleri Yanıtların Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

İfade	Yanıtlar	f	%
Kadın kaymakam ve valilerin sayısı artmalıdır	Katılıyorum	84	41,0
	Kesinlikle katılıyorum	103	50,2
	Fikrim yok	6	2,9
	Katılmıyorum	10	4,9
	Kesinlikle katılmıyorum	2	1,0

Katılımcıların tamamına yakını kadın kaymakam ve valilerin sayısının arttırılması gerektiğini düşünmektedir. Yanıtlar incelendiğinde 205 katılımcıdan, 187'si bu soruya katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermişlerdir. Kadın kaymakamların sayısının arttırılması hususuna olumsuz fikir beyan eden öğrenci sayısı 12'dir. 90'lı yıllarda Kamu yönetimi bölümü öğrencilerinin sayısal olarak büyük çoğunluğunu erkek öğrenciler oluştururken kız öğrenci sayısı yok denecek kadar az idi. Bugün ise kamu yönetimi bölümünü tercih eden öğrencilerin cinsiyet dağılımına baktığımızda, kız öğrenci sayısının erkek öğrenci sayısına eşit

hatta fazla bile olduğunu görmekteyiz. Bunun arkasında yatan en önemli etmen mülki idare amirliği görevine atanan kadın sayısının giderek artmış olmasıdır.

Tablo 12. Katılımcıların "Kaymakam Görev Yaptığı Yerde Davranışlarıyla Devletin Gücü Ve Otoritesini Hissettirmelidir" İfadesine Verdikleri Yanıtların Frekans Ve Yüzdelik Dağılımları

İfadeler	Yanıtlar	f	%
Kaymakam görev yaptığı yerde davranışlarıyla devletin gücü ve otoritesini hissettirmelidir	Katılıyorum	104	50,7
	Kesinlikle katılıyorum	79	38,5
	Fikrim yok	8	3,9
	Katılmıyorum	12	5,9
	Kesinlikle katılmıyorum	2	1,0

Katılımcıların çoğunluğu (%50,7), Kaymakam görev yaptığı yerde davranışlarıyla devletin gücü ve otoritesini hissettirmelidir" şeklindeki ifadeye "katılıyorum" şeklinde; %38,5'i de "kesinlikle katılıyorum" şeklimde yanıt vermişlerdir. Bu ifadeye katılmadığını belirten öğrenciler katılımcıların %5,9 unu oluşturmaktadır. Kesinlikle katılmadığını belirtenler ise katılımcıların yalnızca %1'idir.

Tablo 13. Katılımcıların "Eskiden Kaymakamın Forsu Olurdu, Artık Kalmadı" İfadesine Verdikleri Yanıtların Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

İfadeler	Yanıtlar	f	%
Eskiden kaymakamın forsu olurdu, artık kalmadı	Katılıyorum	32	15,6
	Kesinlikle katılıyorum	7	3,4
	Fikrim yok	73	35,6
	Katılmıyorum	76	37,1
	Kesinlikle katılmıyorum	17	8,3

Katılımcıların çoğunluğu kaymakamın eski gücünü yitirdiği düşüncesine katılmamaktadır. Zaten öğrencilerin büyük bir çoğunluğu da bu konuda bir fikrinin olmadığını belirtmiştir. Yukarıda da belirtildiği üzere henüz lisans aşamasında kamu yönetiminin teorik boyutuna hâkim olunabilmekle beraber, gençlerin mesleki pratiklerden ve bürokrasiden uzak oluşları bu konu hakkındaki görüş ve düşüncelerini de etkilemektedir. Her ne kadar üniversitede öğrenim görmekte olan gençler bu görüşte olmasalar da son yıllarda kamu yönetimin geçirmekte olduğu değişim ve dönüşüm, mülki idare amirliği mesleğine bakış açısını hem mülki idare amirleri nezdinde hem de halkı nezdinde etkilemiştir.

Kaymakamlık mesleğinin gerilediği hatta güçlenen yerel yönetimler karşısında işlevini tamamlama noktasına geldiği tartışmaları 2014'te yürürlüğe giren Büyükşehir Belediye Yasası ile hız kazanmıştır (Yıldırım, 2017: 873). Türk İdari Araştırmalar Vakfı tarafından yapılan, Toplumda İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdare Amirleri Algısı adlı çalışmanın verileri mülki idare amirleri arasında kaymakamın eski gücünü/forsunu yitirdiği, mesleğin, bürokratik olarak ve toplum nezdinde önemli ölçüde eski saygınlık ve gücünü yitirdiği yönünde güçlü bir algının oluştuğunu göstermektedir. Bürokrasi içerisinde mülki idare amirliğinin aşınıp aşınmadığı sorusuna anket çalışmasına katılan mülki idare amirlerinin %77,6'sı "evet" şeklinde yanıt vermişlerdir. Mülki idare amirliği artık otoriter, buyurgan, resmiyetçi kimliğini kaybetmiş, onun yerine vatandaş odaklı, halka yakın ve açık, mütevazı bir kimliğe bürünmüştür (TİAV, 2014: 63).

Tablo 14. Katılımcıların "Mülki İdare Amirlerinin En Önemli Görevleri Ne Olmalıdır" Sorusuna Verdikleri Yanıtların Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

İfadeler	Yanıtlar	f	%
Mülki idare amirlerinin en önemli görevleri ne olmalıdır?	Ekonomik ve toplumsal kalkınma	31	22,5
	Yatırım	4	2,9
	Afet yönetimi	5	3,6
	Yönetsel görevler	26	18,8
	Devleti temsil	14	10,1
	Asayiş	9	6,5
	Eğitim, sağlık, çevre	24	17,4
	Halkla temas	25	18,1

Katılımcılara göre mülki idare amirlerinin görev öncelikleri sırasıyla ekonomik ve toplumsal kalkınma, yönetsel görevler, devleti temsil, asayiş, afet yönetimi ve son olarak da yatırımdır.

Görev yapmakta olan mülki idare amirlerine göre görev öncelikleri arasında sırasıyla asayiş, halkla diyalog, mesleğin gereklerinden kişisel çıkarlar için ödün verilmemesi, çevre sorunlarına duyarlı olma, adalet duygusuna zarar verecek karar ve eylemlerden kaçınma, kamu kaynaklarının amacına uygun kullanılması, mevzuata uygun davranma, hoşgörülü, alçakgönüllü olma ve dinlemesini bilme ve eğitimdir. (TİAV, 2014: 65).

SONUÇ

Gençlerin meslek tercihlerinin hem bireysel hem de toplumsal önemi düşünüldüğünde, üniversite tercihlerinin ve dolayısıyla meslek tercihlerinin aslında yalnızca tercihi planlayan ve yapan açısından değil, ülke ekonomisi ve geleceği açısından da değerlendirilmeye alınması gereken önemde bir konudur. Türkiye'de üniversiteye yeni başlayan gençlerin meslek tercihine, mesleğe bakış açılarına ilişkin az sayıda saha çalışması bulunmaktadır (Sarıkaya ve Khorshıd, 2009: 395). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin örneklemini oluşturduğu bu çalışma, hem öğrencilerin gelecekteki meslek ideallerini ortaya koymayı amaçlarken, hem de geleceğin kamu yöneticilerini, kaymakam ve valilerini oluşturacak olan gençlerin, kamu idaresi hakkındaki bilgi ve görüşlerini, mesleğe bakış açılarını değerlendirebilmektir.

Çalışmadan ortaya çıkan sonuçlara göre; kamu yönetimi bölümü öğrencilerinin icra etmek istedikleri meslekler arasında ilk sırayı kaymakamlık ve valilik almaktadır. Katılımcıların %27,8'i için ilk mesleki ideal, kaymakamlık ve valiliktir. Meslek tercihleri arasında ikinci sırayı idare hâkimliği ve akademisyenlik almaktadır. Katılımcılar eşit oranlarda idare hâkimliği ve akademisyenliği tercih etmişlerdir. Öğrencilerin %13,7'si idare hâkimi olmak istediğini yine %13,7'si akademisyen olmak istediğini belirtmişlerdir. Katılımcıların %11,2'si üniversiteyi bitirdikten sonra özel sektörde çalışmayı istemektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %9,8'i ise milletvekili/siyasetçi olmak istediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %7,3'ü kendi işini kurmak istemekte, %2'si bankacılık / muhasebecilik alanında çalışmak istemekte, %1'i baba mesleğini sürdürmek istemekte, %13,7'si ise diğer meslekleri yapmayı istemektedir. Sonuçlar arasında çarpıcı olan husus şudur ki; kamu yönetimi bölümünde öğrenim görüyor olmalarına rağmen genel toplamda öğrencilerin çoğunluğu (%35,2) kamu idaresi dışında yer alan bankacılık/ muhasebecilik alanında çalışmak, özel sektörde çalışmak, kendi işini kurmak, baba mesleğini sürdürmek ve diğer meslekleri icra etmek istediklerini belirtmişlerdir. Bu tablonun işaret ettiği husus, kanaatimizce gençlerin üniversite tercihlerini yaparken yukarıda da belirtildiği gibi çok da bilinçli hareket etmedikleri, isabetli, gerçekçi ve tutarlı kararlar vermekten uzak oldukları yönündedir. Dolayısıyla tercih ettiği bölüm il icra etmek istedikleri meslekler arasında paralellik olduğu söylemek çok da mümkün gözükmemektedir.

Katılımcıların fakülteyi bitirdikten sonraki mesleki ideallerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Kaymakam/vali olma konusunda cinsiyetler arası dağılım benzer olmasına karşın özel sektörde çalışma, idare hâkimi olma ve akademisyen olma isteğinde kadın katılımcıların daha yüksek oranda bu isteğe sahip olduğu, bankacılık / muhasebecilik, baba mesleğini sürdürme, kendi işini kurma, milletvekili olma ve diğer işlerle uğraşma isteğinde ise erkek katılımcıların daha yüksek oranda isteği olduğu görülmektedir. Mesleki idealler yaş gruplarına göre de istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık ($p<0,05$) göstermektedir. Kaymakam / vali olma, bankacılık / muhasebecilik, kendi işini kurma isteğinde 20-24 yaş grubundaki katılımcıların daha yüksek oranda bu isteğe sahip olduğu, özel sektörde çalışma, idare hâkimi olma, baba mesleğini sürdürme, akademisyen olma, milletvekili olma ve diğer işlerle uğraşma isteğinde ise 25-29 yaş grubundaki katılımcıların daha yüksek oranda isteği olduğu görülmektedir.

Bireyin meslek seçimine etki eden önemli faktörlerden birisi de ailenin ekonomik seviyesidir. Türkiye'de yapılan çalışmalar, ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin bireyin meslek tercihini etkilediğini göstermektedir. Örneğin; eğitim fakültelerini tercih edenler orta sosyo-ekonomik seviyedeki ailelerden gelirken, İİBF'yi tercih edenler daha yüksek sosyo-ekonomik seviyedeki ailelerin çocuklarıdır (Korkut ve diğerleri, 2012: 136; Alparslan ve Kılcıgil, 2005: 19). Ancak bu araştırmanın sonuçları ailenin ekonomik gelir seviyesi ile bireyin meslek tercihi arasındaki bağlantı anlamında, Türkiye'de yapılmış diğer çalışmaların sonuçları ile örtüşmemektedir. Nitekim tablo incelendiğinde, katılımcıların fakülteyi bitirdikten sonraki mesleki ideallerinin ailelerinin aylık gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$) görülmektedir.

Katılımcıların kaymakamlık mesleği hakkındaki bazı ifadelere verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde ortaya çıkan sonuçları şöyle sıralayabiliriz. Kaymakam adaylığı sınavlarının nesnelliği, bilhassa mülakat aşamasında, uzun süredir tartışılan bir konu olmakla birlikte, "siyasal kayırmacılığın" etkin olduğuna dair yaygın bir inancı da işaret etmektedir (Çapar, 2011: 87). Çalışmadan ortaya çıkan sonuçlara göre katılımcıların yarısından fazlası kaymakam adayları seçiminin nesnel yapılmadığı fikrindedir ve kaymakam adayı seçiminde nesnelliği bozan şeyin siyasi kayırmacılık olduğunu fikri ön plana çıkmaktadır (%77). Mevcut

kaymakamlık sınavlarının mesleğin gerektirdiği nitelikte eleman seçme hususunda yeterli olup olmadığı sorusuna katılımcıların çoğunluğu yeterli, ancak eksiklikleri var şeklinde cevap vermişlerdir. Sınavların tamamen yeterli olduğunu düşünenler ise katılımcıların %14,6'sını oluşturmaktadır. Sınava ilişkin fikri olmadığını ifade eden öğrencilerin de oranının yüksek olmasının sebebinin, lisans düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin hali hazırda bürokrasinin rutin pratiklerinden uzak oluşlarının yatması düşünülebilir. Kaymakamlık sınavları "yeterli ancak eksikleri var" şeklinde düşünen katılımcıların oranı ise %41,5'tir.

Katılımcıların tamamına yakını kadın kaymakam ve valilerin sayısının arttırılması gerektiğini düşünmektedir. Yanıtlar incelendiğinde 205 katılımcıdan, 187'si bu soruya katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermişlerdir. Kadın kaymakamların sayısının arttırılması hususuna olumsuz fikir beyan eden öğrenci sayısı 12'dir. 90'lı yıllarda Kamu yönetimi bölümü öğrencilerinin sayısal olarak büyük çoğunluğunu erkek öğrenciler oluştururken kız öğrenci sayısı yok denecek kadar az idi. Bugün ise kamu yönetimi bölümünü tercih eden öğrencilerin cinsiyet dağılımına baktığımızda, kız öğrenci sayısının erkek öğrenci sayısına eşit hatta fazla bile olduğunu görmekteyiz. Bunun arkasında yatan en önemli etmen mülki idare amirliği görevine atanan kadın sayısının giderek artmış olmasıdır.

Katılımcıların çoğunluğu (%50,7), Kaymakam görev yaptığı yerde davranışlarıyla devletin gücü ve otoritesini hissettirmelidir" şeklindeki ifadeye "katılıyorum" şeklinde; %38,5'i de "kesinlikle katılıyorum" şeklimde yanıt vermişlerdir. Bu ifadeye katılmadığını belirten öğrenciler katılımcıların %5,9 unu oluşturmaktadır. Kesinlikle katılmadığını belirtenler ise katılımcıların yalnızca %1'idir.

Katılımcıların çoğunluğu kaymakamın eski gücünü yitirdiği düşüncesine katılmamaktadır. Zaten öğrencilerin büyük bir çoğunluğu da bu konuda bir fikrinin olmadığını belirtmiştir. Yukarıda da belirtildiği üzere henüz lisans aşamasında kamu yönetiminin teorik boyutuna hâkim olunabilmekle beraber, gençlerin mesleki pratiklerden ve bürokrasiden uzak oluşları bu konu hakkındaki görüş ve düşüncelerini de etkilemektedir. Her ne kadar üniversitede öğrenim görmekte olan gençler bu görüşte olmasalar da son yıllarda kamu yönetimin geçirmekte olduğu değişim ve dönüşüm, mülki idare amirliği mesleğine bakış açısını hem mülki idare amirleri nezdinde hem de halk nezdinde etkilemiştir.

Katılımcılara göre mülki idare amirlerinin görev öncelikleri sırasıyla ekonomik ve toplumsal kalkınma, yönetsel görevler, devleti temsil, asayiş, afet yönetimi ve son olarak da yatırımdır.

KAYNAKÇA

Alparslan, T. ve E. Kılcıgil (2005) Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Yapı Meslek Seçimi İlişkisi, Spormetre, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, III (1), s.17-26.

Arslan, K. (2002) Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri, Doğuş Üniversitesi Dergisi, s.1-11.

Can, H. (2002) Organizasyon ve Yönetim, Ankara, Siyasal Kitabevi.

Çapar, S. (2011) Kaymakam Adaylığına Giriş Süreci Üzerine Bir Değerlendirme, Türk İdare Dergisi, Sayı: 473, s. 75-96.

Çiçek, R. ve U. Durna (2012) "Meslek İdealleri ve Girişimcilik Niyetleri", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(17), s.17-31.

Çiftçi, E., Bülbül F., Bayar Muluk N., Çamur Duyan G., Yılmaz A. (2011) "Sağlık Bilimleri Fakültesini Tercih Eden Öğrencilerin, Üniversite ve Meslek Tercihlerinde Etkili Olan Faktörler (Kırıkkale Üniversitesi Örneği)", J Kartal TR, 22(3), s.151-160.

Hofstede, G. (1991) Culture's Consequences: International Differences In Work-Related Values, Sage Publications, Abridged Edition, Seventh printing.

Hughes, K. L. ve M. M. Karp (2004) School-Based Career Development: A Synthesis of the Literature Institute on Education and the Economy Teachers College, Columbia University.

Kıran, B. ve E. G. Taşkıran (2015) Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi 1.Sınıf Öğrencilerinin Meslek Tercihine Etki Eden Faktörler, Marmara Pharmaceutical Journal 19, s. 159-167.

Korkut Owen, K., Kepir, D. D., Özdemir, S. ve Ö. Ulaş (2012) Üniversite öğrencilerinin bölüm seçme nedenleri, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 8, s. 135-51.

Özyürek, R. ve M. Atıcı (2002) Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi Kararlarında Kendilerine Yardım Eden Kaynakların Belirlenmesi, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, Cilt: II Sayı: 17, s. 33-42.

Sarıkaya, T. ve L. Khorshıd (2009) Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(2), s.393-423

Sav, D. (2008) Bireysel Kariyer Planlamada Etkili Olan Faktörler ve Üniversitelerin Etkisi Üzerine bir Araştırma, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Serin, E. A. ve A. O. KILIÇ (2013) "Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Değerlerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi", Gençlik Araştırmaları Dergisi, Cilt:1, Sayı:2, s. 202-215.

Soysal, A. ve C. Söylemez (2014) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Bireysel Kariyer Planlamalarına Etki Eden Faktörler: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği, s.24-38.

Şener, S. (2012) Türkiye'de Gençlik, Beklentiler, Problemler, Düşünceler, İstanbul, İnkılab Yayınevi.

Şimşek, H. (2012) "Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki Lise Öğrencilerinin Gelecek Beklentileri ve Gelecek Beklentilerini Etkileyen Faktörler", Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 5(1), s. 90-109.

TUİK. (2018) Haber Bülteni, İstatistiklerle Gençlik, Sayı: 27598.

Türk İdari Araştırmalar Vakfı (2014) Toplumda İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdare Amirleri, Algısı, Rapor IV: Mülki İdare Amirlerinin Algısı, Ankara, TİAV Yaınları.

Yıldırım, Ş. (2017) Mülki İdareye ve Özellikle Kaymakamlık Mesleğine Halkın Bakışı, Türk İdare Dergisi, Sayı:485, İçişleri Bakanlığı Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yayını, s. 873-890.